

פתיל תכלת בימינו

תלמיד: מיכאל דוד ברששת כיתה: ז' מורה מלווה: סעדיה ברששת בי"ס: ישיבת סנהדרין- אמיית ב' המתחדש אשקלון

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה... אבות א' א,ב(התורה שמשה רבנו קיבל כוללת את המקרא המשנה המצוות וההלכות. כל יהודי שאף לקיים את המצוות בהידור כפי יכולתו, כל בן חיקה את אביו בדרך קיום המצוות ושמר על המסורת, כך היה במשפחות הלויים בשירה והכוהנים בעבודתם. גם במשפחות האומנים הדבר היה דומה ומלאכתם נשמרה בסוד. כמו משפחת בית אבטינס שידעה סוד הכנת הקטורת ולא גילתה אותו לאיש מחשש שאדם שאינו הגון יכין את הקטורת לעבודה זרה. בתקופת הגלויות, הרדיפות וגזרות השמד, יהודים קיימו מצוות, אך בדוחק ולא בהידור.

אחד המקרים הידועים הוא השלמת מחזור הקריאה בתורה, במקום להשלים חומש בשנה נאלצו להשלימו בשלוש שנים, כדי לקצר את משך ההתכנסות לתפילה, כי ידוע שהנתפסים עונו והוצאו להורג. כך ובאופן דומה נשכחו מסורות רבות. אחת מהמסורות הנשכחות היא צביעת הצמר בצבע התכלת. מסורת שככל הנראה הייתה ידועה למספר מועט של משפחות ונשכחה. החל מתקופת הגאונים פסק התכלת מעם ישראל. ופתיל התכלת לא הושם בטלית.

סקירת מקורות תורניים

שאלה הלכתית זו יש לה כמה פנים, אחת מהן על הפסוק שכתוב: "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם..." וכמו שכתב הרמב"ם שצריך ללפף על הציצית הלבנה בצבע תכלת דומה לרקיע. בנוסף כתוב בגמרא חילזון זה גופו דומה לים עולה אחת לשבעים שנה ובדמו צובעין התכלת" מנחות מב עמוד ב. הרמב"ם כותב בנוסף הלבן לא מעכב את התכלת והתכלת לא מעכבת את הלבן. כלומר אם אין לי פתיל תכלת אני יכול להשתמש בפתיל לבן ואם אין לבן אפשר להשתמש בפתיל תכלת. מה שרובנו עושים היום כי איננו יודעים מהו פתיל התכלת. וגם יש דעות של רבנים שאומרים שמצאו את פתיל התכלת כמו פתיל ראדין.

עוד דוגמה שהרב עובדיה יוסף זצ"ל כתב שעדיף שלא להשתמש בפתיל תכלת מחשש הפסד מצווה. סקירת מקורות חברתיים לפתיל תכלת פאן חברתי המעיד על סוג של קדמה והתחדשות בעקבות מחקר עכשווי הנותן תחושת סיפוק של חזרה למקור תוך הסתפקות בכלים המצויים בידינו.

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית ההצעה להתמודדות עם השאלה התורנית היא לשאול את הרבנים ללמוד את הנושא עד כמה שניתן ולקבל החלטה בכפוף למורה הוראה.

